

Indhold

Side 1

Man går da ikke i skole om lørdagen!

Side 3

Højt til hest i sprogpraktik nr. 100

Side 4

Om at være ny underviser ved Sprogcenter Vejle

Side 5

Udvekslingsstuderne kommer... igen... igen

Side 6

Traumeundervisning og supervision

Mary Karl udvekslingsstudent fra New York

Side 7

I begyndelsen følte jeg mig meget ensom...

Side 8

Ekkoerne fra vor fortid



Et hold nye glade lørdagskursister. Fra venstre: Illiona, Annamaria, Piotr, Piotr, Grzegorz, Jacek og Emilia.

Man går da ikke i skole om lørdagen!

-Jo, på Sprogcentret gør vi!

Af Annalise Bai, lærer i dansk som andetsprog

Hver lørdag fra 9.00 – 12.30 mødes jeg med en gruppe kursister, der af forskellige årsager har valgt at gå i skole om lørdagen: nogle har arbejdstider, der gør det umuligt at følge den ordinære undervisning i dag- eller aftentimerne, ja en af kursisterne må sågar gå på arbejde efter de første 2 lektioner, - andre har stor rejseaktivitet, enkelte i flere uger ad gangen. En tredje gruppe har børnepasningsproblemer, bl.a. et ægtepar, der af den grund kun kan komme på skift om lørdagen. Endelig er der kursister, der ønsker at forcere deres progression med ekstra lektioner ud over deres ordinære undervisning.

I skrivende stund er der 14 kursister på holdet; heraf er de 5 nystartede i løbet af august måned. Det siger sig selv, at kursisterne ikke er på samme sproglige niveau, og derfor foregår undervisningen heller ikke som man traditionelt forestiller sig en holdundervisning.

Vi har på Sprogcentret udviklet et online undervisningsmateriale, der gør, at kursisterne kan arbejde individuelt med deres læring, både på skolen og derhjemme. Uden dette program ville det være vanskeligt at få undervisningen til at hænge sammen med kursister på så forskellige dansk-niveauer. Derfor er min rolle som underviser også ændret til mere at være en konsulentrolle. Jeg sørger for at henvise til relevant undervisningsmateriale i "dansk.nu", som portalen hedder, at inddele kursisterne i relevante grupper til mundtlig træning og at være hjælper og sparringspartner for den enkelte efter behov.

Men hvad siger kursisterne til at gå i skole om lørdagen? Jeg spurgte dem om deres tanker og bevæggrunde, og 3 af "de gamle" med det største ordforråd sendte mig dem på skrift. En efterfølgende snak med de øvrige kursister viste, at disse udsagn er bredt dækkende, så jeg vil overlade ordet til kursisterne:



Anh:

Jeg er utrolig glad for at gå til lørdagsundervisningen, hvor jeg får masser af dansk fra både min lærer og et smart program – "dansk.nu".

Lørdagen er en spændende dag for alle kursister på holdet. Vi har forskellige baggrunde og kommer fra forskellige kulturer med et stærkt ønske om at lære mere og mere dansk. Derfor er vi meget aktive ved at diskutere, sige vores meninger, sammenligne tingene med et godt humør og masser af grin. Efter skoletiden har vi altid noget med hjem, hvor vi med stolthed kan sige om os selv, "sådan har vi ikke lært før".

Holdet er ikke kun internationalt, men også demokratisk og dybtgående. Det er noget med, at kursisterne kan få lov til at bestemme, hvilket område og emne de vil arbejde med. Og så bliver kursisternes ønsker opfyldt af læreren med en spændende, værdifuld ugeplan. Udover det er vi enormt glade for den måde, vi arbejder på. Flere dage før undervisningen får vi en plan, tekster og opgaver i "dansk.nu". Det er en fordel for kursisterne; de kan forberede sig i deres fritid.



Egle:

Jeg vil gerne lære dansk så hurtigt som muligt. Derfor bruger jeg en masse tid til dansk. Jeg går i skole 3 gange om ugen og også om lørdagen. Der har vores hold Annalise, som er en meget sød og god lærer, synes jeg.

Om lørdagen arbejder vi på en lidt anderledes måde end i en almindelig klasse. Vi læser

noveller, artikler og tekster, som er aktuelle og interessante for alle. Så diskuterer vi forskellige emner, laver opgaver og svarer på spørgsmål. Vi henter og deler alle opgaverne på computer. Vi bruger programmet "dansk.nu", som findes på Internettet. Jeg synes, at det er nemt at bruge det, og programmet er rigtig nyttigt. Og det er så spændende at tjekke på computeren, hvilket hjemmearbejde du har til næste lørdag. Vi skriver også breve og e-mail til hinanden og til Annalise.

Selvfølgelig er det svært at stå tidligt op i weekenden. Men hvis der sker noget, så vi ikke kan komme i skole, kan vi arbejde hjemme. Vi kan finde alle opgaver og tekster på Internettet på "dansk.nu". Jeg kan godt lide lørdagsholdet, fordi vi hygger os meget, når vi er sammen. Og hver lørdag bliver vi bedre og bedre til udtale og skrivning. Og vores ordforråd, som er meget vigtigt, dyrkes også.

Derfor kan jeg råbe højt, at det er spændende at gå i skole om lørdagen.

Almedin:

Man går som regel ikke i skole om lørdagen, men når man vil lære dansk hurtigt, så gør man! Jeg går på DU3 modul 5 to dage om ugen (6 timer i alt pga. mit arbejde), og det er ikke nok efter min mening. Derfor har jeg valgt at tage 2 timer mere om lørdagen. Det blev først præsenteret som en slags fjernundervisning,



men problemet med fjernundervisning er, at man ikke kan øve sig mundtligt. Og mundtlig øvelse er, hvad jeg mangler. Så jeg kommer på skolen hver lørdag og læser og øver mundtligt dansk. En af fordelene ved at gå i skole om lørdagen er, at man kan skrive hjemmearbejde på computeren og sende det til serveren, så min lærer kan rette det og skrive kommentarer og bagefter sende det tilbage til mig, så jeg kan rette det igen. Jeg kan sidde hjemme kl. 11 hver aften og øve dansk. Når jeg kommer i skole igen, snakker vi om hjemmearbejdet. Vi får også mange forskellige tekster i skolen, og vi lærer mange nye ord og idiomer. Det er også mere personligt, fordi læreren har mere tid til hver eneste kursist. På lørdagsholdet kan læreren bedre fokusere på kursisters behov.

Øvrige kursisters supplerende kommentarer (oversat og citeret):

Illiona: Det er SÅ dejligt, at jeg kan sidde derhjemme om aftenen og arbejde med programmet. Jeg kan også så godt lide den afslappede atmosfære om lørdagen.

Annamaria: Dejligt, at jeg kan arbejde med at lære dansk i toget til og fra Haderslev hver dag.

Jacek: En dag er for lidt. Kan vi ikke også komme om søndagen?

De øvrige: Vi glæder os til, at vi kan snakke mere sammen på dansk.

SPROGCENTERVEJLE

...i dialog

Kolofon

Redaktion: Anne-Marie Hatami-Rezania, Anne Vind Andersen, Birger Sørensen og Dorthe Nielsen (ansvarshavende).

Layout: Niels Dalager

Tryk: JTO-ELBO Grafisk

Oplag: 500

Abonnement:

... i dialog er et nyhedsbrev fra Sprogcenter Vejle, der informerer om sprogcentrets aktiviteter.

... i dialog udkommer fire gange om året. Du kan abonnere på en elektronisk udgave af nyhedsbrevet ved at maile til sprogcentret@vejle.dk og komme på maillisten.

Højt til hest i sprogpraktik nr. 100

Af Anne Vind Andersen, jobguide

Hayley fra New Zealand kom i sprogpraktik på Vejle Ridecenter, og det blev samtidig nr. 100 i rækken af sprogpraktikker, som er afviklet på Sprogcenter Vejle siden april 2007.

Da jeg kigger ind i stalden på Vejle Ridecenter, ser jeg Hayley komme trækende med en kæmpestor hest. Den skal i bad! Og hun har travlt, så hvis vi skal snakke, skal jeg bare følge med, så kan vi snakke, mens hun vasker dyret. Så mens Hayley springer rundt mellem benene på hesten og sæber ind og spuler, fortæller hun, at hun er utrolig glad for at være i sprogpraktik og har lært massevis af "hesteord" på dansk. Hun taler dansk hele tiden og slår ikke over i engelsk. Det lægger jeg mærke til, for det gjorde hun nemlig hele tiden under vores første samtale på sprogcentret, hvor vi skulle afklare, hvilken sprogpraktik der kunne være interessant for hende.

I den samtale var det ikke Vejle Ridecenter, der var først på banen. Hayley fortalte først om sine tidligere jobberfaringer i New Zealand som sælger hos både Vodaphone og i et kosmetikfirma, samt om hendes erfaring som bartender, men der var egentlig ikke rigtig noget af det, hun havde lyst til at fortsætte med. Først da jeg spurgte, hvad hun ellers interesserede sig for, faldt talen på heste – og her slog hun over i engelsk og talte engageret om, hvordan hun er vokset op med heste og har redet hele sit liv og arbejdet med heste på alle måder – også som rideinstruktør. Da jeg spurgte, om hun så også red her i Danmark, var svaret nej. Det var simpelthen for dyrt!

"Hvad så med at få en sprogpraktik på en rideskole?", foreslog jeg. "Kan man virkelig det??"

Det vidste jeg selvfølgelig ikke, men ville gerne undersøge det – og på Vejle Ridecenter var man heldigvis straks med på ideen.

"Det har været rigtig dejligt og en stor hjælp at have Hayley i sprogpraktik her. Og hun taler da fint dansk efter så kort tid og behøver absolut ikke undskylde sit sprog hele tiden", siger Louise, der er berider på Vejle Ridecenter, og har været den person, som Hayley har snakket og samarbejdet mest med. Hayley er stået tidligt op hver morgen i 2 uger og taget bussen ud til Ridecentret, så hun kunne hjælpe Louise med at gøre hestene klar til træning. Hun har også været med til elevundervisning om eftermiddagen, og her er det planen, at hun skal fortsætte praktikken efter sommerferien en dag om ugen. "Jeg har brug for at høre sproget i undervisningen, så jeg selv kan undervise senere. Jeg vil gerne kunne søge et deltidsjob som rideinstruktør, så det er en god måde at kvalificere mig på" siger Hayley.

Det er kæresten, der har fået lokket Hayley til at komme til Danmark fra den anden side af kloden.

På spørgsmålet om, hvilke forskelle hun oplever mellem Danmark og New Zealand, svarer hun: "Danmark er et utrolig gammelt land med en lang historie. Og de fleste danskere har været her altid!! New Zealand er et helt nyt land. Og alle kommer andre steder fra. Også Maorierne, selv om de var her først. Min fars familie stammer fra Storbritannien, og min mor kommer fra Australien og hendes forældre fra Tyskland, som de flygtede fra under 2. verdenskrig.

I gymnasiet havde jeg klassekammerater fra både Europa, Asien, Sydafrika, Japan og Kina, så New Zealand er et meget multikulturelt land."

Men det er ok med Hayley at blive i Vejle foreløbig. Og når det danske sprog er på plads, drømmer hun om at læse kunsthistorie og engelsk på universitetet udover at dyrke sin passion med hestene....



Om at være ny underviser ved Sprogcenter Vejle

Af Vivian Nedergaard Thostrup Brodthagen, lærer i dansk som andetsprog

*"Du gav mig, o Herre, en lod af din jord,
som jeg nu min egen må kalde.
Du gav mig et dagværk og brød til mit bord.
Her lever jeg trygt på dit mægtige ord,
der taler til mig som til alle.
Her bygtes mit bo,
her nyder jeg ro
og kan dig med glæde påkalde."*

(DDS, nr. 675, C.R.Sundell, K.L. Aastrup/Knud Jeppesen)

Når man som potentiel, ny lærer kommer til samtale på **Sprogcenter Vejle**, begynder skolen i *det ydre* med den meget smukke, farverige bygning i Klostergade 4. Her placeres man lige midt i den danske kulturarv, som man – sammen med sproget dansk – gerne vil formidle videre til kursisterne ved Sprogcenteret. I *det indre* kan man sige, at skolen faktisk tager sin begyndelse på bænken ved Visitationskontoret på stueplan. Her får man nemlig de første indtryk af skolens store internationale bredde ved mødet med nogle af ens måske kommende kursister fra alverdens lande. De sidder her, fordi de gerne vil (og også i integrationens navn "skal") tilegne sig dansk sprog og viden om danske samfundsforhold, dansk kultur, og de venter – sikkert lige så spændt som én selv - på at komme til samtale eller modultest i det lille kontor, hvor indplaceringen på de tre forskellige danskuddannelser med deres respektive moduler finder sted.

Selv skal man jo også til en slags eksamen hos skolens forstander Dorthe Nielsen, souschef Britta Toft og tillidsmand Ingward Carstensen. Den foregår inde i mødelokalet, og til forårssemester 2009 var vi fire nye lærere, der var så heldige at få ansættelse ved skolen, nemlig Astrid Sofia Andersen, Anne Marie Kjærsgaard Petersen og Elise Kirkegaard Mau foruden undertegnede.

Min første introsamtale foregik med Mike Merrington, der



Foto: Leif Kjær

lige før Jul åbnede lidt op for denne helt specielle julegave. Han viste sig at have en nærmest udtømmelig viden om skolens forhold, men heldigvis bandt han en fast sløjfe igen med sine ord om, at alt var lige meget, hvis det ikke blev båret af gensidig respekt og overbærenhed!

Det kan vist ikke nægtes, at de i sprogcenter-sammenhæng nyeste af os i hvert fald fik brug for overbærenhed fra både ledelse og administration, fra kolleger samt kursister. Det viste sig jo hurtigt, at Sprogcenter-systemet absolut ikke er noget, man tilegner sig på et par ugers tid. Til min store "lettelse" sagde Dorthe Nielsen en dag, at det reelt tog tre år, inden man virkelig havde været rundt i hele systemet, og det forstod jeg godt, pakket ind, som systemet er, i en masse (nødvendig) lovgivning, med temmelig mange interesserter, f.eks. jobcentrene (der betales i gennemsnit 20.000 kr. pr. modul pr. kursist) og med en yderst fleksibel skoledag, som kalder på mange administrative rutiner.

Gud ske lov styres administrationen med sikker og kyndig hånd fra alles side, men kursistadministration er meget tidrøvende, hvilket også Ministeriet har erkendt, og for en ny lærer er alle disse fraværsregistreringer, kursistbreve, kursistflytninger mv. noget, der skal læres fra dag ét.

Fleksibilitet er virkelig et af skolens nøgleord, og det fortalte forstander Dorthe Nielsen mig allerede på den første dag, hvor hun viste mig rundt på skolen og præsenterede mig for bl.a. administration med Erhvervs- og Udviklingsafdeling og lærerkollegium. "Systemet er så fleksibelt, at man kun bliver her, hvis man kan holde det ud", lød det koncist, og hun tilføjede også, at kursister "går og kommer", og at man aldrig kan være sikker på, hvem man har på sine hold, eller hvor længe de er der, før de skal til modultest og videre op på næste hold. I udpræget grad er det nemlig her virkelighed, at undervisningen tilrettelægges både fælles og individuelt.

Lykkeligvis er denne skole fast forankret i et professionelt (og inspirerende) udviklingsarbejde både vedr. kerneydelsen undervisning og selve skolens arbejdsmiljø/personaleudvikling i lighed med Vejle Kommune som sådan. Det hjælper os alle sammen med at manøvrere bedre midt i de fluktuerende udfordringer. Rygraden i dette arbejde er de pædagogiske dage, men de ville smuldre, hvis ikke udviklingen blev båret videre i de fire team, holdt i tømme af vores pædagogisk ansvarlige ledelse Britta Toft samt Dorthe Nielsen og til daglig søgt skuldret af skolens samlede medarbejderstab. Selvsagt modsvares den megen udvikling af altings naturlige træghed, der bevirker, at "gamle" lærerfaringer med "normal" klasseundervisning, par- og gruppearbejde stadig er anvendelige, når hovedet svirrer af f.eks. "Cooperative Learning", et af skolens løfterige, nyere undervisningskoncepter. Og det er også godt, - alene for at hindre sammenbrud i arbejdsstyrken.

Personligt har jeg undervist ved en del skoleformer, både gymnasier og et par VUC'er, været leder og underviser ved en Daghøjskole samt et AMU-center, foruden undervist ved en handelsskole, et par private sprogcentre og en Folkehøjskole, men det har aldrig før været så meget et spørgsmål om

at vænne sig til at se sine hold som "læringsrum", som nu. Ofte indleder man således undervisningen på sine hold med kursister på to-tre forskellige moduler/niveauer. Det går godt, vi er arbejdet godt sammen, men med ét bliver der i sagens natur rykket 5-6 nye kursister op fra holdet lige "nedenunder", andre skal modultestes midt i undervisningen for selv at komme videre, og der indvisiteres løbende splinternye kursister. De "nye" skal inddrages i både klassens sociale rum og i undervisningen. Der skal hentes bøger og produceres ekstra kopier, laves gruppearbejder med gamle og nye repræsentanter, og og og. Alt det kræver lærerkonduite!

Fleksibiliteten klarer vi faktisk alle til hobe. Det er dejligt og lærerigt med de mange, forskellige kursister fra "fremmede" lande og med særegne (ofte alvorlige) skæbner, men ingen parter kommer sovende til resultaterne. Man skal kunne tåle forandringer og huske på, at vi alle i skolens dagligdag har globaliseringen tæt inde på livet, idet optaget af kursister selv sagt klart afspejler flygtninge- og indvandrmønstrene. Jeg kunne også sige, at dette arbejde kun lykkes, fordi kursisterne og hele personalegruppen er så internationalt orienteret (med en del udlændinge i medarbejderstaben!), har så meget hjerte med i sagen (både blandt kursister og personale har vi "blandede" ægteskaber), og fordi skolen er så godt organiseret. På et overordnet plan tror jeg også lidt højstemt, at det hele kun fungerer så godt, fordi Danmark faktisk er et velfungerende demokrati, fordi vores kursister er usædvanlig søde og motiverede, og fordi det kvindelige omsorgs-gen (m/k) er stærkt repræsenteret på skolen. Og som Britta Toft sagde en dag: denne opgave at undervise voksne udlændinge føles og er så nyttig!

Men den særlige økonomi og de fleste kursisters rådighedsforpligtelse over for arbejdsmarkedet har indlysende nok også nogle følgevirkninger. F.eks. opererer systemet ikke med aflysninger ved en lærers sygdom. Kursisterne skal møde, og de skal have undervisning, så et normalt lærerskema på et par og tyve lektioner (foruden møder, pædagogiske dage osv.) holder ofte ikke, fordi der løber vikartimer på. Det gør der på alle arbejdspladser, men undervisning skal forberedes godt, kræver nærvær og intensitet for at virke, så et par ekstra vikartimer er ikke bare lige de par nominelle timer.

Den megen fluktuation i kursistgruppen og i øvrigt også de mange løse læreransættelser begrundet i usikkerhed vedr. kursisternes antal rummer naturligvis også nogle uheldige mæssigheder. F.eks. har vi konstant mangel på bøger og ikke, som ved andre skoler, ubegrænset adgang til bogkælder.

Som ny lærer får man sjældent nej fra sine kolleger, når man spørger sig frem. – Dertil har de selv skoen alt for meget på. Ens egne kursister hjælper også beredvilligt, men først og fremmest skal man ty til de på visse punkter reelt selvstyrende team og deres teamkoordinatorer. Team-medlemmerne har naturligvis vidt forskellige "temperamenter" og holdninger, men trods alle divergenser lykkes det ikke sjældent at være "ægte" team, hvor det fælles resultat udspringer af en fri dialog.

Sprogcenter Vejle har efter ferien igen haft kursistfremgang. Et nyt kuld af lærere er kommet til.

Til dem kan jeg nu med lidt større erfaring sige: bliv! Man bliver absolut ikke mere xenofob af at være her. Tværtimod kommer man til at holde så vældig meget af stedet med dets brogede "flok".

Udvekslingsstuderne kommer... igen...igen

Af Ilse Depka Carstens, lærer i dansk som andetsprog og i polsk

Selv om udvekslingsstuderne kun kommer til Danmark for at opholde sig her i ét år, så sker det gang på gang, at de vender tilbage for at besøge deres værtsfamilier, deres venner og, ja, sprogcentret.

Det er altid en stor glæde at byde gamle udvekslingsstuderne velkomne, og i årenes løb har vi haft besøg af rigtig mange fra forskellige lande. Således også i 2008 og 09. Og det skal siges, at de alle taler et fint dansk, nogle mere fejlfrit end andre naturligvis, men det viser, at de har forstået, hvor vigtigt det er at holde det ved lige.... lige meget, hvor svært det måtte være.

I løbet af 2008 fik vi første besøg af **Mitsuha fra Japan**. Hun havde taget sin mor med.

Moderen sagde: *"Sprogskolen har betydet så meget for Mitsuha's ophold i Danmark, at jeg ønskede at komme og se stedet og hilse på jer".*

Kort tid derefter kom **Valentina fra Italien** på besøg. Hun var udvekslingsstudent i Danmark i 2006-2007. Hun siger:

"Jeg kom i sin tid til Danmark, fordi det er et lille land, som vi ikke kender så meget til, og jeg syntes, det kunne være interessant at lære det bedre at kende!!

Jeg kan godt lide de skandinaviske lande, og jeg synes, at Danmark er det bedste!!!

Jeg tror, udvekslingsstuderne kommer igen og igen, fordi de gerne vil lære et nyt sprog at kende og en ny kultur, og Danmark er et godt sted at lære mange ting!!!"

Ikke længe efter kom **Mary fra staten New York i USA** på besøg. Hun havde taget sin bedstemor med.

Og endelig fik vi besøg af **Genevieve Odamtten fra Kenya**, som var udvekslingsstudent her helt tilbage i 2004-2005. Genevieve skrev efterfølgende:

"Jeg besøgte jer, fordi Sprogskolen var en stor del af min tid i Dk. Jeg lærte dansk, men det var det første stop, hvor jeg fandt venner, lærte mere om Dk og undgik den dårlige del af Dk og livet som udvekslingstudent. Jeg lo meget i Sprogskolen, og vi lavede sjov!!

Savner sprogs skolen! og dig!! og Dk!!!"

Jeg var selv udvekslingsstudent i Polen så langt tilbage som i 1967. Jeg syntes, det ville være spændende, mine forældre syntes, det ville være farligt at tage dertil. Men for at gøre en rigtig lang historie kort, så kom det til at præge hele mit liv.



Mary Karl og bedstemor sammen med Ilse.

Undervisning af traumatiserede og supervision

Af Lars Thomsen, lærer i dansk som andetsprog, medlem af T-teamet

Historik

På Sprogcenter Vejle har vi nu i en del år tilbudt undervisning til traumatiserede kursister.

I starten var det et særligt tilbud (kaldet 4-D), hvor undervisningen var en del af et samlet tilbud, som inkluderede socialrådgivning, fysioterapi, psykologbistand og anden aktivering. I dag ligger undervisningen på sprogcentret, og behandlingsopgaven varetages næsten udelukkende af CETT (Center for Traume- og Torturoverlevende). På CETT er der desværre en lang venteliste, og man må også afvise en del.

I årenes løb har sprogcentret opbygget et godt samarbejde med CETT. Det gælder fx visitationsprocedurer, kontakt vedr. enkeltkursister, kurser for lærerne, jævnlig supervision af lærergruppen, samt af og til individuel supervision. Derudover samarbejder vi med UC2 i København og Psyk-Info i Vejle.

Det er specielt vigtigt i forhold til denne kursistgruppe, at lærerne er klædt så godt på som muligt.

Vi har alle mange års erfaring med sprogundervisning af udlændinge, hvilket er en nødvendig, men ikke tilstrækkelig forudsætning i traumeundervisning.

Kursistgruppen

Kursistgruppen består af mennesker med svære psykiske og ofte også fysiske traumer efter forfølgelse, overgreb, tortur, krigshandlinger, årelange ophold i lejre og asylcentre mv. Man kalder dette syndrom PTSD.

Derudover har mange kursister forskellige psykiatriske diagnoser som fx. personlighedsforstyrrelse og depression. Alle er plaget af smerter i kroppen, hovedpine og dårlig søvn. Hukommelse, koncentration og indlæringssevne er svækket. Verden opleves sort-hvid, uigennemskuelig og truende, krav fra omgivelserne synes uoverkommelige, stressniveauet kommer hurtigt op i det røde felt. Man kan svinge mellem aggressivitet og opgiveness.

Lærernes opgave

Dette stiller store krav til lærerne.

Undervisningen skal tilrettelægges så enkelt og forudsigeligt for kursisten som muligt. Undervisningen foregår langsomt og i små bidder. Det genkendelige skal være i centrum, og alt nyt skal præsenteres i mange omgange, før det sidder fast. Lærernes empati og psykiske overskud er i spil konstant. De skal levere tryghed, nærhed, ro, menneskelighed, kunne spejle kursisten, kunne rumme særpræget adfærd, kunne tackle grænseoverskridende ditto. Og samtidig kunne etablere et rum for læring.

En risiko for alle, der har med traumatiserede at gøre, er det, man kalder sekundær traumatisering:

At traumatiseringen "smitter", at omgivelserne, altså også læreren, overtager nogle af symptomerne. Stress, tristhed og udbrændthed kan bide sig fast. Læreren kan i værste fald få en depression.

Supervision

Samarbejdet med CETTs psykologer er derfor ganske vigtigt for lærergruppen.

Vi får den nødvendige baggrundsviden omkring PTSD og psy-

kiatriske diagnoser, vi oplæres i psykoedukation (det at undervise i eller selv lære mentalt at forstå sin/andres diagnose), vi sparrer omkring konkrete kursistcases, vi superviseres omkring vores lærerrolle, og af og til superviseres vi individuelt, når det brænder på. Supervisionen foregår ca. 10 gange á 2 timer om året.

Supervision gør lærerne stærkere personligt og fagligt. Den hjælper os til at nå vore mål, vore små og store succeser i hverdagen: Lærergruppen bidrager til at give kursisterne større selvværd, større selvforståelse, bedre sociale kompetencer og bedre læringskompetencer. Vi styrker kursisternes positive tilgang til at møde udfordringer. Mange består forskellige moduler i danskuddannelserne, og nogle tager endda en endelig danskprøve. Der er også forskellige praktikforløb; nogle kommer i job med løntilskud; der kan også blive tale om flexjob eller deltidsarbejde; og nogle få ender i ordinært arbejde.

Den supervision, der finder sted i forbindelse med traumeundervisningen på Sprogcenter Vejle, er en fortløbende proces, som er meget givende, men også en forudsætning for at kunne udføre arbejdet tilfredsstillende og opnå resultater med kursisterne. Der sker også en vis udskiftning i lærergruppen, så hverken den enkelte lærer eller lærergruppen bliver "færdigudlært" i denne type undervisning.

FAKTA

Mary Karl, udvekslingsstudent fra New York, skriver:

Sprogskolen er det sted, hvor udvekslingsstuderne mødes og udover at lære dansk også kan slappe af og tilbringe tid sammen, hvor de kan dele deres oplevelser og bekymringer. Den bedste måde at stresses af på er at være blandt ligemænd.

En anden vigtig karakteristisk ting i sprogskolen er, at vi har én bestemt lærer, som følger os i hele forløbet. Ilse Depka Carstens var selv udvekslingsstudent og har stadig mange bånd til andre lande. Hun gjorde oven i købet sprogskolen mere speciel, fordi hun gav os en idé om, hvordan vi skulle begå os, "blive danske", og fortalte os hemmelighederne ved dansk kultur. Det er vigtigt for udlændinge i et nyt land at få kendskab til de kulturelle spilleregler, som alle følger, og det er en stor gave, som Ilse gav os.

Jeg kom tilbage til sprogskolen to gange, efter at jeg havde været udvekslingsstudent, for jeg føler en meget tæt kontakt til min sproglærer og alle udvekslingsstuderne under hendes supervision. Jeg håber, at Sprogcenter Vejle vil fortætte med deres program.

...i dialog

I begyndelsen følte jeg mig meget ensom...



Af Raimunde Roulund, ph.d. i økonomi og kursist på Sprogcenter Vejle

Jeg er kommet til Danmark for 2,5 år siden. Grunden til det var familiesammenføring. Jeg har familie i Danmark: min mand er dansker, jeg har også født min datter Gitte her.

Jeg har aldrig forestillet mig at bo i et andet land end Litauen. Jeg havde mine forældre, mine venner og mine slægtinge i nærheden. Jeg boede i en relativ stor by i min egen 3-værelses lejlighed. Jeg havde god uddannelse og god karriere. Der var kun en ting, jeg manglede: nemlig familie.

Efter jeg var flyttet til Danmark havde jeg det rigtig svært. Det er virkelig stor stress at flytte til et andet land, især når det er forbundet med andre ændringer i livet: jeg har giftet mig, født et barn, men med flytningen mistede jeg et godt job og karriere. I begyndelsen følte jeg mig meget ensom, fordi alle mine venner og slægtinge var langt væk, og jeg ikke kunne forstå sproget. Udover alt dette har jeg oplevet et kulturchok. Da min datter var 5 måneder gammel, begyndte jeg at gå på danskursus på sprogcentret i Vejle. Jeg har koncentreret mig om to ting: pasning af min datter og at lære sproget. På sprogcentret har jeg mødt mine nye veninder og har fået mange oplysninger om Danmark. Det har hjulpet mig meget med at integrere mig i det danske samfund og at begynde at betragte Danmark som mit hjem.

Jeg har en ph.d.-grad inden for det samfundsvidenskabelige område (økonomi). Og efter uddannelsen har jeg arbejdet på forskellige videregående uddannelser (universiteter og højere skoler) i Litauen i 12 år, hvor jeg har forsket og undervist i forskellige økonomi-fag. Desuden har jeg erfaring i det administrative arbejde, ledelse, rådgivning, tolkning m.v. Jeg vil gerne bruge mine kvalifikationer igen og fortsætte arbejde som underviser i Danmark. Det er mit drømmejob, for det er en fornøjelse at arbejde med unge mennesker. Derfor er det meget vigtigt for mig at lære sprog. Jeg har brugt alle muligheder for at forbedre mit dansk. Efter at jeg har bestået modul 1 testen, besluttede vi kun at tale dansk hjemme. Ved siden af sprogkurser på sprogcentret har jeg besøgt FVU-kurser og har bestået prøven i Læsning trin 4. Desuden har jeg sprogpraktik på Handelsskolen i Vejle. For et par måneder siden begyndte jeg at arbejde som face-to-face interviewer. Det er et freelance arbejde, der giver mig mulighed for at kommunikere med forskellige mennesker og at forbedre mit dansk.

Jeg lærer stadigvæk dansk. Nu er jeg på modul 6, og jeg skal op til Studieprøven i december måned. Desuden har jeg løbende søgt arbejde, særligt som underviser. For nylig var jeg så heldig at blive indkaldt til en jobsamtale på Erhvervsakademiet Lillebælt i Vejle, hvor jeg havde søgt ansættelse. Ret hurtigt efter samtalen fik jeg at vide, at de ville ansætte mig. Det drejer sig om undervisningsarbejde med start fra 1. august. Jeg skal undervise i økonomiske fag på de videregående uddannelser på Erhvervsakademiet, og det er virkelig dejligt at måtte beskæftige mig med mit drømmejob igen.

FAKTA

Om sprogpraktikker

Siden april 2007 har der været gang i 104 sprogpraktikker.

67 sprogpraktikker for kursister på DU3

37 sprogpraktikker for kursister på DU2 – heraf 1 særlig tilrettelagt længerevarende praktik i samarbejde med Jobcentret og 14 sprogpraktikker som en del af et DU2 projekt "Sprogpraktik trin for trin"

9 personer har fået job i forlængelse af deres sprogpraktik.

11 personer afbrød deres sprogpraktik, heraf 8 fra DU2

Resten har fået suppleret deres sproglige og faglige kompetencer og en sprogpraktik at tilføje på deres CV

Sprogpraktikkerne fordeler sig fagligt indenfor områderne:

Skole/daginstitution	24
Handelsskole/gymnasium/VUC	11
Butiksområdet	13
Servicefag	13
Kantine	5
Plejhjem	5
Produktion	3
Andet, f.eks. yogalærer, rideinstruktør, projektmedarbejder o.a.	19

De afbrudte sprogpraktikker er ikke medtalt i statistikken

...i dialog

Ekkjerne fra vor fortid

Af Birger Sørensen



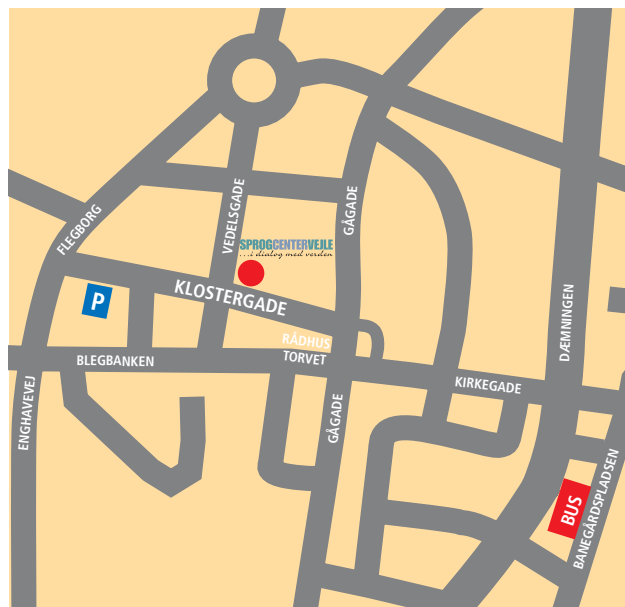
DU 3 kursisterne studerer oldsager, runeskrift og til højre trækirken.

Den verden, vi ser i dag, har dybe rødder tilbage i tiden, så den historiske dimension udgør uundgåeligt en væsentlig del af kulturformidlingen. For faget dansk på Sprogcentret har flere aspekter, der udover det rent kommunikative også skal give forståelse af vor kultur, set i et historisk og globalt perspektiv. I den forbindelse har DU 3 kursisterne netop været på en spændende og lærerig ekskursion. Det drejer sig således om skole- og studievante kursister, og turen gik op til Moesgård, der udover at være en del af Århus Universitet også rummer uhyre fine udstillinger om temaer, der sætter fortiden og udviklingen i en større sammenhæng. Det giver et godt oplevelsesmæssigt supplement til undervisningen i klassen, der selv sagt er mere bogligt orienteret.

Der var fire klasser af sted, og turen gik med bus ud i forårets grønne landskab langs fjord og skov op til Moesgård, hvor udstillingerne blev studeret indgående af vore kursister, der hørte og så ekkjerne fra vor fortid ud fra ting og tredimensionelle modeller. Landskabets udvikling siden istiden skabte rammerne for en tilværelse heroppe i Danmark, og som mennesket lidt efter lidt omformede i takt med udnyttelsen af de forskellige naturressourcer. Netop mennesket kom vi tæt ind på, og særligt det velbevarede moselig, Gravballemanden, gav os indblik i aspekter fra jernalderen, hvor Danmark så småt begyndte at samle sig til større enheder i en begyndende statsdannelse, men hvor kampe om magten var uundgåelige, hvilket sås ved det store velbevarede våbenudstyr fra Illerup Ådal.

Ved omkring år 900 er Danmark nået frem til en førerposition i Nordeuropa, hvor vikingerne tog meget ind fra den omgivende verden, såsom kristendommen, statsdannelsen og skriftsproget. Det var spændende for kursisterne at være inde i en rekonstruktion af en trækirke fra vikingetiden. Der herskede en særlig atmosfære i dets mørke indre, kun oplyst af et par små åbninger for oven, og inde i rekonstruktionen af en bondegård kunne mange ting også fra vor egen nutidige dagligdag genkendes, såsom brødown, krukker, vævning m.v. I særudstillingen "Fra graffiti til Runer" herskede der stor aktivitet ved de interaktive medier, hvor runerne nøje studeredes og sammenlignedes med nutidens alfabet, ligesom et appa-

rat, der viste ords oprindelse gav anledning til trængsel. Gennem runerne rådede Danmark over et kommunikationsmiddel, der kunne fastholde begivenheder, og samtidig viste vikerne, at Danmark var på vej som et land, der på godt og ondt satte sig sine spor rundt omkring. Vi var nu blevet en del af verden, og fra da af var en isolation ikke længere mulig. Udover at få et nyttigt kulturelt udbytte, så tjener en sådan tur også til, at kursisterne kommer til at lære hinanden og teamets lærere bedre at kende, hvilket senere letter projekter og holdskift, når der rykkes op på højere moduler.



SPROGCENTERVEJLE
...i dialog med verden

Klostergade 4 · 7100 Vejle
Tlf. 76 81 38 00 · sprogcenret@vejle.dk
www.sprogcentervejle.dk

SPROGETPÅARBEJDEDANSKICENTRUMKULTURISPIINTERNATIONALT MILJØDIALOG OG BEVÆGELSEVIDEN OG UDVIKLINGMÅLOG RESULTATER